

N:o 34.

Ank. till Riksd. Kansli den 3 Mars 1874, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om ersättning åt Majoren m. m. D. W. Lilljehök för hafda kostnader i sammanhang med verkställd undersökning för reglering af sjön Wenerns vattenhöjd.

(R. A.)

Uti en inom Andra Kammaren väckt och till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 143) har Herr *A. Andersson* från Wermlands län fåstat Riksdagens uppmärksamhet på följande förhållanden:

År 1852 den 7 Decemember anvisade Kongl. Maj:t såsom statsbidrag till kostnaden för en undersökning i fråga om reglering af sjön Wenerns vattenhöjd, till förekommande af de olägenheter, som genom sjöns periodiska stigning tillskyndades strandegarne inom Skaraborgs, Elfsborgs och Wermlands län, ett belopp af 5,000 R:dr B:ko, under vilkor, att hvad derutöfver för ändamålet erfordrades, tillskötes af dem, som för frågans utredande voro intresserade, och år 1853 den 22 Juli förordnades, att undersökningsåtgärderna skulle ställas under tillsyn af en komité, som valdes af strandegarne inom nämnda tre län, hvarjemte till ledande chef för utförandet förordnades Öfversten m. m. *N. Ericson*.

Enligt det af Öfverste *Ericson* den 1 Juli 1861 afgifna utlåtande, skulle kostnaden för reglering af Wenerns vattenhöjd uppgå till 1,686,862 R:dr R:mt, hvartill måste läggas de högst betydliga ersättningar, som, derest sjön skulle sänkas, komme att utgifvas till vattenverksegare vid Göta elf samt till de städer vid Wenern, hvilkas hamnar blefve obrukbara, oafsedt att seglationen på Wenern derigenom försvårades m. m.

Vid sådant förhållande, och då komitén, till vinnande af kännedom om hvilka jordvidder kring Wenerns stränder, som skulle genom utförande af öfverste Ericsons plan fredas från öfversvämningar, fann nödigt att låta undersöka och uppmäta den mark, som var belägen emellan 14,5 och 18,5 fots höjd öfver öfra slussen vid Brinkebergskulle, så uppdrögo komiterade, under förutsättning att strandegarne skulle samtycka till deltagande i betäckande af den kostnad, som öfverskrede det återstående statsbidragsbeloppet, åt sin ordförande, att med Major D. W. Lilljehök göra aftal om uppmätningen.

År 1867 afslutades det vidlyftiga arbetet, och Major Lilljehök aflemnade undersökningshandlingarne jemte sin ersättningsräkning till komitén.

Till gäldande af Lilljehöks räkning, som uppgick till 6,224 R:dr 45 öre, och emot hvilken ingen anmärkning gjordes af komitén, befunnos de till komiténs disposition varande medel ej tillräckliga, hvarföre komitén hos Kongl. Maj:t anhöll, att det bristande måtte af allmänna medel bestridas; men Kongl. Maj:t afslog denna ansökan, emedan uppmättingsuppdraget lemnats Major Lilljehök endast under förutsättning, att strandegarne skulle tillskjuta hvad som behöfdes utöfver statsbidraget. Major Lilljehöks återstående fordran utgjorde 2,674 R:dr 45 öre.

När Major Lilljehök således ej såg någon möjlighet att i godo få sin räkning betald, stämde han komitén till Wenersborgs Rådstufvurätt, hvilken genom utslag af den 27 December 1870 ålade komiténs ledamöter, en för alla och alla för en, att till Lilljehök erlägga det omstämda beloppet jemte ränta och rättegångskostnad.

Emot detta utslag vädjade komiterade till Göta Hofrätt, som genom dom af den 7 Juni 1872 på anförda skäl fastställde Rådstufvurättens utslag, så vidt komiténs ordförande ålagts att till svaranden betala fordrade 2,674 R:dr 45 öre med stadgad ränta derå samt ersätta svarandens rättegångskostnad, hvaremot komiténs ledamöter ansågos icke hafva i någon förbindelse i det omstämda hänseendet.

I denna dom sökte ordföranden ändring hos Högsta Domstolen, som genom dom af den 24 April 1873 fränkande Major Lilljehök all vidare ersättning än den han redan uppburit, på grund deraf, att Lilljehök underlåtit upprätta och sina undersökningshandlingar bifoga en approximativ beräkning, efter ett af Öfverste Ericson afgifvet förslag å kostnaden för indämning och torrläggning medelst pumpning af de största och bästa jordområdena vid Wenerns stränder.

Major Lilljehök hade senare hos Kongl. Maj:t sökt att af gunst och nåd vinna ersättning för den förlust honom tillskyndats; men hans derom gjorda underdåniga framställning hade icke blifvit bifallen.

På grund af dessa i motionen närmare utredda förhållanden har motionären yttrat det han ansåge, att representationen här hade ett lämpligt tillfälle att göra rättvisa åt en ingenjör, som nedlagt mycket och afgörande arbete för utredande af den för en stor del af fosterlandet viktiga frågan om reglering af sjön Wenerns vattenstånd. Denna fråga hade genom honom slutligen blifvit fullt utredd, och samtliga handlingarne vore för framtida upplysningar såsom en statens egendom förvarade i Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsens arkiv. Major Lilljehöök hade visat och två underdomstolar hade bekräftat, att de utgifter, han i och för förrättningen haft, varit fullt verifierade, och hans anspråk på ersättning afsåge icke godtgörelse för hans på arbetet nedlagda möda, ty för den hade han fått intet utom rättegångsbesvär, kostnader och bekymmer, utan endast för hvad han länge sedan i förskott utbetalt till sina medarbetare.

På grund af hvad i denna sak sålunda förekommit, har motionären föreslagit, att Riksdagen ville åt Major Lilljehöök bevilja ersättning för hans hos meranämnda komité hafda kapitalfordran, två tusen sexhundra sjutiofyra R:dr 45 öre, hvarigenom hans direkta förlust komme att inskränkas till rättegångskostnader och förlorad ränta.

Ehuru de ifrågakvarande undersökningarne, till hvilkas utförande ett statsbidrag af 5,000 R:dr B:ko blifvit beviljad, onekligen varit till stort gagn, när, på sätt motionären anmärkt, den för vidsträckta området viktiga frågan rörande möjligheten att reglera sjön Wenerns vattenhöjd derigenom blifvit fullt utredd, har dock Utskottet, vid det förhållande att Majoren Lilljehööks fordringsanspråk såväl i rättsväg varit underställt Högsta Domaremakts afgörande, som ock derefter utgjort föremål för Kongl. Maj:ts nådiga ompröfning i administrativ väg, utan att hans framställningar ansetts kunna vinna nådigt bifall, funnit sig böra hemställa,

att Herr A. Anderssons ifrågakvarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 3 Mars 1874.

På Stats-Utskottets vägnar:

ARVID FR:SON POSSE.